

NOTAT

21. april 2005

Sag

Høringsnotat vedrørende udkast til forslag til lov om detailsalg fra butikker m.v.

1. Indledning

Udkast til forslag til lov om detailsalg fra butikker m.v. samt bemærkninger hertil blev den 6. april 2005 sendt i høring hos en række erhvervsorganisationer med høringsfrist den 11. april 2005.

I bemærkningerne til lovforslaget er det anført hvilke organisationer, der har haft lovforslaget til udtalelse.

2. Sammenfatning

Høringssvarene koncentrerer sig om følgende overordnede punkter i lovforslaget:

- antal søndage butikkerne kan holde åbent,
- afskaffelse af forbudet mod salg af alkohol efter kl. 20,
- tilladelse af samdrift mellem butikker og restaurationer,
- udvidelsen af muligheden for omførsel i næringsloven, og
- ændringerne i erhvervslejeloven og lejeloven.

Bemærkningerne til de overordnede punkter vil blive kommenteret nedenfor.

En række organisationer, herunder ikke mindst de 33 organisationer, der tidligere har udarbejdet det såkaldte "nationale kompromis" vender sig kraftigt imod antallet af søndage, som de mener er en meget vidtgående liberalisering af lukkeloven. Organisationerne er utilfredse med processen og finder ikke, at der er taget fornødent hensyn til de synspunkter, der er kommet til udtryk i kompromisset.

Andre organisationer, herunder Dansk Handel & Service, tager liberaliseringen til efterretning. Bryggeriforeningen, HORESTA, DRC og Københavns Kommune er positive.

Der er generelt tilfredshed med afskaffelsen af forbudet mod salg af alkohol fra butikkerne i aften- og nattetimerne og den derved opnåede

ERHVERVS- OG SELSKABSSTYRELSEN

Kampmannsgade 1
1780 København V

Tlf. 33 30 77 00
Fax 33 30 77 99
CVR-nr 10 15 08 17
eogs@eogs.dk
www.eogs.dk

ØKONOMI- OG ERHVERVSMINISTERIET

administrative lettelse. Afholdsforeningen er dog imod afskaffelsen af forbudet.

Bryggeriforeningen, HORESTA og HTS hilser muligheden for samdrift mellem butikker og restaurationer velkommen og finder, at det giver mulighed for udvikling af nye forretningskoncepter. DSK er dog skeptisk og mener, at det vil flytte handel fra butikkerne.

En række organisationer er af den opfattelse, at forslaget om en udvidet adgang til omførsel kan give adgang til kontrolproblemer og kan derfor ikke støtte forslaget uden, at der indsættes en række kontrolmuligheder.

De fleste organisationer er positive over for ændringerne i henholdsvis erhvervslejeloven og lejeloven, som skal sikre, at butikker i centre ikke kan tvinges til at holde åbent på hverdage efter kl. 20 samt fra lørdag kl. 17 til mandag kl. 6. Dansk Textil Union og Håndværksrådet rejser dog spørgsmålet, om lovændringerne også vil gælde en centerforenings vedtagelse om åbningstider i centerforeningens vedtægter.

3. Konkrete bemærkninger

3.1. Antal søndage butikkerne kan holde åbent

(Lovforslagets § 2)

En lang række organisationer - først og fremmest repræsenteret af de organisationer, der står bag det såkaldte "nationale kompromis" - finder, at lovforslaget med en udvidelse af muligheden for søndagsåbent fra 9 til 20/21 søndage er den mest vidtgående liberalisering af lukkeloven nogensinde. Organisationerne havde i deres kompromis foreslået 13 søndage, hvoraf 2 søndage skulle kunne placeres frit.

Herudover er organisationerne utilfredse med processen i forbindelse med udarbejdelsen af lovforslaget. Organisationerne finder endvidere, at der ikke er taget hensyn til ændringsforslagene vedrørende "elevatort butikker" havnereglen samt nye butikkers mulighed for søndagsåbent.

Endelig peger en række af organisationerne på, at bemærkningerne om lovforslagets konsekvenser, ikke i tilstrækkelig grad fokuserer på, at en udvidet adgang til søndagsåbent vil flytte handelen fra de mindre butikker til butikscentrene, og herved kan medvirke til de mindre butikkers død.

COOP peger specifikt på, at ikrafttrædelsestidspunktet bør ændres til den 1. januar 2006 eller eventuelt den 1. december 2005, da mange butikker allerede har disponeret over de "gældende" løse søndage og har varslet de ansatte.

En række organisationer er positive over for den foreslåede liberalisering. Det gælder bl.a. Dansk Handel & Service, der nævner, at forslaget

er baseret på samme grundkomponenter, som organisationens eget forslag. Endvidere gælder det Bryggeriforeningen, DRC (Danmarks Restauranter og Caf er) samt HORESTA. Det samme gælder Københavns Kommune, der - med forbehold af Kulturudvalgets endelige stillingtagen - finder den trinvis liberalisering et fornuftigt og nødvendigt tiltag for en storby som København.

Kommentar:

Det fremlagte lovforslag er udtryk for et kompromis, der er fremkommet efter en langvarig proces, hvori er indgået drøftelser med b de erhvervsorganisationer, myndigheder og repræsentanter for en række af de politiske partier. Det af organisationerne opstillede såkaldte "nationale kompromis" er ligeledes indgået i overvejelserne.

De særrettigheder, som den gældende butikstidslov indeholder, berøres ikke, men videreføres uændret. Det gælder f.eks. bestemmelsen om oms tningegr nsen for dagligvarebutikker, bestemmelsen om særlige butikker samt havne- og sommerhusbestemmelserne. Lovforslaget koncentrerer sig således om det antal søndage, som butikkerne får mulighed for at holde  bent.

Ved en udvidelse af det antal søndage, butikkerne kan holde åbent, vil den konkurrencemæssige fordel, de mindre dagligvarebutikker har, mindskes.

For såvel dagligvarebutikker som udvalgsvarebutikker er det imidlertid forbrugerne, der i den sidste ende afg r, hvor og hvornår de ønsker at handle, og søndagsåbent er kun én af flere parametre, der afgør, om en butik kan overleve.

Med lovforslaget øges antallet af l se søndage, som derfor fuldt ud bør kunne erstatte de søndage, som butikkerne allerede har disponeret over med henblik på søndagsåbent i efteråret 2005.

3.2. Afskaffelse af forbudet mod salg af alkohol efter kl. 20

(Den gældende lov om butikstid §§ 8-10)

Forslaget er en del af det "nationale kompromis", som er tiltrådt af 33 organisationer. Herudover udtaler Bryggeriforeningen og Dansk Handel & Service sig positivt om forslaget.

Afholdsforeningen og Foreningen af Politimestre i Danmark er betænkelige ved forslaget ud fra alkoholpolitiske grunde.

Kommentar:

Forslaget er en del af det såkaldte "nationale kompromis", som er udarbejdet af 33 organisationer. Forslaget vil betyde en administrativ lettelse for butikkerne, idet de butikker, der holder åbent efter kl. 20, ikke længere skal afskærme  l og vin over for publikum.

Alkoholpolitiske hensyn varetages af Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Indenrigs- og Sundhedsministeriet har i deres lovgivning indført et forbud mod salg af alkohol til unge under 16 år. Herudover planlægger Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Sundhedsstyrelsen at gennemføre en særlig indsats for at få unge i 16-års alderen og opefter til at nedsætte forbruget af alkohol.

3.3. Tilladelse af samdrift mellem butikker og restaurationer

(Lovforslagets § 12)

Nr. 1 (Restaurationslovens § 6, stk. 2)

HORESTA nævner, at restriktionerne for salg af varer ud af huset i en årrække har været en hindring for udviklingen af restaurationsvirksomheder. Ved en liberalisering af § 6, stk. 2, skabes der øgede muligheder for salg af varer direkte til forbrugere fra serverings- og overnatningsvirksomheder. HORESTA savner dog tydelig angivelse i bemærkningerne til bestemmelsen af, hvad der må sælges.

Københavns Kommune finder – med forbehold af Kulturudvalgets endelige tilslutning – at muligheden for samdrift er positiv og bemærker, at der er tale om en længe efterspurgt mulighed.

Kommentarer:

Det vil i bemærkningerne blive præciseret, at der fra restaurationer kan sælges alle typer varer.

Nr. 4 (Restaurationslovens § 16)

Restaurationsloven indeholder i § 16 et forbud mod, at forhandlere og fremstillere af drikkevarer får økonomisk indflydelse på restaurationer. Forbudet skal sikre en uafhængig restauratørstand.

HORESTA finder anledning til, at der gøres op med forestillingen om, at § 16 er med til at sikre en uafhængig restaurationsbranche.

Danmarks Restauranter og Caf er – DRC mener, at det er at foretrække at bibeholde § 16, selv om dette vil kunne have mindre konkurrenceforvridende konsekvenser. Bestemmelsen er ifølge DRC med til at bevare restaurationsbranchens uafhængighed i forhold til ”bundet” kapital samt at hindre monopollignende tilstande på det danske marked.

Kommentarer:

Det forslag, som rejses af HORESTA, har ingen sammenhæng med forslaget om lukkeloven.

Nr. 5 (Restaurationslovens § 20, stk. 4)

HORESTA mener, at det ikke tydeligt fremgår af bemærkningerne, om detailsalget fra en kantine tillige omfatter stærke drikke.

Kommentarer:

Det vil blive præciseret i bemærkningerne, at der fra kantiner også vil kunne ske detailsalg af stærke drikke, hvorimod der ikke må ske servering af stærke drikke uden alkoholbevilling.

Nr. 7 (Restaurationslovens § 25)

DRC hilser lovforslaget velkomment i det omfang det er i stand til at fjerne konkurrencemæssige barrierer for nye kombinationsmuligheder af samdrift mellem detailhandelen og restaurationsvirksomheder. Liberalisering af restaurationsloven skal dog foregå på lige vilkår for alle typer forretningsvirksomheder.

DRC opfordrer til, at der afsættes tilstrækkelige, og gerne yderligere ressourcer til sikring af, at restaurationslovens regler overholdes og ikke omgås. Særligt overtrædelser i forbindelse med overlappende salg på forskellige tider samt brugen af ungarbejdere kan være konkurrenceforvridende og må og skal undgås.

Dansk Handel og Service er positive over for forslaget, men gør opmærksom på, at det er afgørende, at de nye muligheder for at kombinere detailsalg og restaurationsdrift bliver fulgt op med kontrol. For at undgå konkurrenceforvridning og for at understøtte den igangværende indsats mod virksomheder, der unddrager sig moms, skatter og afgifter og beskæftiger sort arbejdskraft mv. er det vigtigt, at de nye muligheder følges op af en effektiv kontrolindsats.

HORESTA er ligeledes positive, men fremsætter en tilsvarende opfordring. Der vil være en øget risiko for omgåelse, herunder af reglerne om forbud mod beskæftigelse af personer under 18 år i restaurationer.

Afholdsforeningen fraråder liberaliseringen. Det samme gør Politimesterforeningen, som påpeger, at liberaliseringen vil gøre det vanskeligere for politiet at strafforfølge ulovlig udskænkning.

Kommentarer:

Forretningsdrivende, der ønsker at benytte sig af de nye muligheder, vil blive omfattet af såvel reglerne i lukkeloven som restaurationsloven. Regeringen har indført næringsbrev for alle fødevarevirksomheder, ligesom kravene til næringsbrev for restaurationsvirksomheder er udvidet med et krav om en næringsprøve.

Herudover må det være op til de relevante myndigheder at vurdere, om liberaliseringen skaber problemer, som fører til, at en øget kontrolindsats er nødvendig.

Nr. 8 (Restaurationslovens § 28, stk. 8)

HORESTA gør opmærksom på vanskeligheden ved at overholde lukketidsregler, når der kan være gæster i en restauration, der så kan siges at være gæster til detailsalg. Foreningen frygter også, at ændringen

kan skabe risiko for uensartet fortolkning af, om der foregår detailsalg af mad, hvis en gæst uden tilladelse alligevel indtager det købte på stedet, eller om der reelt er tale om serveringsvirksomhed. Derfor bør der ske en præcisering i bemærkningerne af, hvad der forstås ved indtagelse af mad og drikkevarer.

Kommentarer:

Der vil ske en præcisering i bemærkningerne herom.

3.4. Udvidelsen af muligheden for omførsel i næringsloven

(Lovforslagets § 13)

Der har været udtrykt frygt for, at den udvidede adgang til omførsel kunne give anledning til væsentlige kontrolproblemer og deraf følgende misbrug, medmindre der indsættes en række omfattende kontrolforanstaltninger. DSK finder det i strid med alle regeringens initiativer mod sort økonomi ("cola-lovgivningen", Fairplay-kampagnen og Næringsbasen), hvis sodavand må omføres. DSK finder endvidere, at liberaliseringen af omførselsreglerne vil være stærkt betænkelig, hvis lukkeloven liberaliseres så voldsomt som lovforslaget angiver.

Kommentar:

Behovet for eventuelle yderligere kontrolforanstaltninger i relation til omførsel vil blive underkastet en nærmere vurdering. Forslagets bestemmelse om omførsel tages derfor ud af lovforslaget.

3.5. Ændringerne i erhvervslejeloven og lejeloven.

(Lovforslagets §§ 14 og 15)

Der er kun ganske få organisationer, der har kommentarer til ændringsforslagene til henholdsvis erhvervslejeloven og lejeloven, der har til formål at hindre, at udlejer dikterer butikernes åbningstid i butikscentrene.

Dansk Handel & Service finder forslaget positivt, da det sikrer ligestilling mellem forretninger uafhængigt af, hvornår lejeaftalen er indgået og desuden medfører, at adgangen til at holde åbent på de nævnte tidspunkter bliver en mulighed og ikke en pligt for den enkelte butik.

Håndværksrådet og Dansk Textil Union (DTU) er enige i målet med bestemmelserne, men peger på, at åbningstiderne i mange tilfælde ikke er reguleret i lejekontrakterne, men derimod i centerforeningsvedtægter. De to organisationer ønsker, at bestemmelserne også skal dække åbningstider, der er fastsat i sådanne centerforeningsvedtægter.

Håndværksrådet og DTU suppleret af Dansk Isenkram Forening finder den 5-årige overgangsregel for lang og ønsker principielt, at bestemmelserne skal træde i kraft sammen med den øvrige del af lovforslaget den 1. juli 2005.

Endelig peger Dansk Isenkram Forening på, at der i de gældende lejeaftaler kan være regulering af, hvilken virksomhed den enkelte butik må drive. Dette kan efter foreningens opfattelse blive en hindring for gennemførelse af samdrift i enkelte butikker.

Kommentar:

Generelt set er der tilfredshed med bestemmelsen, der - som det er tilfældet med de tidligere bestemmelser fra henholdsvis 1995 og 2001 - regulerer forholdet mellem udlejer og lejer.

Spørgsmålet om, hvorvidt en centerforenings vedtægter, herunder deres bestemmelser om særlige åbningstider, vil have virkning på trods af den lovmæssige regulering i erhvervslejeloven og lejeloven har ikke tidligere været rejst - hverken i forbindelse med lovændringen i 1995 eller 2001. Der er således tale om en ny problemstilling, som vil blive undersøgt nærmere.